

Förord

Vi är mycket glada att kunna presentera detta nummer av *Kommunal Ekonomi och Politik* som det första numret efter att professor Henry Bäck har lämnat vidare redaktörsansvaret för ämnesområdet offentlig politik och förvaltning. Henry har på ett mycket engagerat sätt ansvarat för halva tidskriftens redaktörskap under en dryg 10-årsperiod, och nu när Henry från årsskiftet går i pension så kan han förtjänstfullt luta sig tillbaka och betrakta sina värdefulla insatser – till exempel att skonaren KEoP fortsatt seglar vidare mot nya mål! Ersättande kapten efter Henry är lektor Ylva Norén Bretzer vid Förvaltningshögskolan i Göteborg, och fortsatt styr kapten och professor Björn Brorström med fast hand när vi äntrar farvattnen inom offentlig ekonomi och organisation. Som biträdande kapten återfinns docent Sven Siverbo, och tillsammans ämnar vi alla föra tidskriften framåt. Vi ser fram emot många nya uppsatsmanus att behandla inom redaktionen och i våra nätverk. Vi hoppas också att Henry fortsatt kommer att träffas i konferens- och publicerings-sammanhang, gärna även inom ramen för KEoP!

Detta nummer inleds med artikeln *Om kvinnorepresentation och rätten till heltid*, författad vid Statsvetenskapliga institutionen i Uppsala av Karl-Oskar Lindgren och Kåre Vernby. I artikeln rapporteras en studie som undersöker huruvida kvinnors representation i kommunala fullmäktigeförsamlingar är tillräckligt för att kommuner ska besluta om *rätt till heltidsarbete*, eller om det också är centralt vilka positioner i beslutshierarkin som kvinnor intar. Närmare bestämt undersöks den alternativa betydelsen av att kommunen har en kvinnlig ordförande i kommunstyrelsen; det visar sig att ha en kvinnlig KS-ordförande långt mer ökar chansen att kommunen också har fattat beslut om rätt till heltidsarbete, än att endast ha en god andel kvinnor representerade i fullmäktige. Själva frågan, *rätt till heltid*, har även diskuterats på nationell nivå, men skrotades vid regeringsskiftet 2006. Däremot har 56 kommuner fattat beslut om att ge kommunanställda kvinnor rätt till heltidsarbete.

Studien ger ett viktigt bidrag till förståelsen kring betydelsen av *positionsinnehav* och kan förhoppningsvis ge inspiration till fortsatta undersökningar inom det kommunala fältet; kvalitativa studier för att fördjupa förståelsen om detta samband skulle vara mycket välkomna!

I den andra artikeln diskuteras möjligheten att styra administrationen i norska kommuner. Författaren Dag Ingvar Jacobsen genomför en meta-studie, det vill säga använder sig av en rad befintliga undersökningar, för att diskutera huruvida styrningspotentialen i de norska kommunerna har försvagats eller stärkts under sista 10-15 åren. Två tendenser är klarlagda, där vissa forskare hävdar att styrningsförmågan är försvagad tack vare fragmentering och minskad politisk kontroll; medan andra forskare hävdar att en flatare och mer divisionsuppdelad organisation har ökat möjligheten att kontrollera de kommunala förvaltningarna. Jacobsen hävdar i denna artikel att båda perspektiven kan vara riktiga samtidigt. Den direkta styrningen genom direktkommando från politikerna har försvagats. Samtidigt har nya ledningsfunktioner inrättats direkt under det politiska ledarskiktet, och interaktionen mellan toppadministratörerna och politikerna har ökat. Därtill har både resultatstyrning och rekryteringsstyrning bidragit till *ökad* administrationskontroll. Som ett resultat av dessa förändringar bör man hellre tala om nya *roller* för politiker respektive chefstjänstemän, snarare än att tala om styrbarheten i stort, eftersom flera olika styrformer verkar samtidigt.

Denna utgåva avslutas också med en anmälan, där docent Sven Siverbo anmäler boken *Resultatstyrning i offentlig sektor - Konkurrens utan marknad*. Boken är skriven av professor Åge Johnsen vid Högskolan i Oslo, och här problematiseras tesen att resultatstyrning kan innebära att effektivitet och verksamhetsutveckling äger rum utan att direkt utsättas för konkurrens - vilket ofta tas för givet i den allmänna debatten. För kommunforskare och ansvariga i kommunerna som intresserar sig för offentlig styrning och implementering är denna bok ett gott lästips.

Ylva Norén Bretzer, Björn Brorström och Sven Siverbo